Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan pyyntö kirjallisesta asiantuntijalausunnosta, valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

Pelastusopiston lausunto

Pelastusopisto kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029.

Kooste Pelastusopiston lausunto. Teema: Sisäinen turvallisuus
Pelastusopiston näkökulmasta julkisen talouden suunnitelmassa sisäiseen turvallisuuteen osoitetut määrärahat eivät riittävässä määrin kohdistu pelastustoimeen ja pelastustoimen koulutukseen ja luovat riskiä Suomen sisäiselle turvallisuudelle monesta näkökulmasta. Hyvinvointialueiden talouden säästöt kohdistuvat myös pelastuslaitoksille, mitä kautta sisäinen turvallisuus heikkenee. Pelastusopistolle tehtäväksi osoitettu huomattava pelastajalisäys ja siihen osoitettu riittämätön määräraha sekä samanaikaiset valtiontalouden säästöt uhkaavat pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan palvelutuotantoa. Alipäällystön ja pelastusalan päällystön koulutusmääriä joudutaan vähentämään huomattavasti ja leikkauksia joudutaan tekemään myös pelastustoimen sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmään. Säästöillä on todennäköisesti vaikutus myös hätäkeskuspäivystäjien sisäänottoihin vähentävästi. Väestönsuojelun ja varautumisen näkökulmasta koulutustarve on erittäin suuri, mutta tähän ei tuottavuusohjelman ja priorisointien myötä pysytä vastaamaan, näin heikentäen yhteiskunnan valmiutta häiriötilanteisin ja mahdollisiin poikkeusoloihin.

Pelastusopisto

Pelastusopisto on Kuopiossa toimiva valtakunnallinen oppilaitos ja valtion virasto. Pelastusopiston lakisääteisenä (laki Pelastusopistosta 607/2006) tehtävänä on vahvistaa yhteiskunnan turvallisuutta järjestämällä pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillista tutkinto-, lisä- ja täydennyskoulutusta sekä varautumiskoulutusta. Pelastusopisto vastaa sopimushenkilöstön koulutusjärjestelmästä sekä kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoiden kouluttamisesta, rekrytoinnista ja lähettämisestä operaatioihin. Edelleen Pelastusopisto vastaa muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa hankitun ammattipätevyyden tunnustamisesta. Pelastusopisto koordinoi pelastustoimen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (TKI), tekee tutkimuksia ja selvityksiä sekä ylläpitää pelastustoimen keskuskirjastoa. Pelastusopistolla on käytettävissään modernit oppimisympäristöt, mukaan lukien 38 hehtaarin harjoitusalue. Pelastusopiston henkilöstömäärä on 145, joista 20 on tutkimus- kehittämis- ja innovaatiopalvelujen henkilöstöä ja 32 hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstöä.

Julkisen talouden suunnitelma 2026–2029

Sisäministeriön hallinnonalan määrärahat ovat keskimäärin noin 2,0 miljardia euroa vuodessa, josta pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan osuus on vain 6 %. Vuonna 2025 Pelastusopiston toimintamenot ovat n. 21,5 miljoonaa euroa. Pelastusopistolle on osoitettu priorisoiduksi tehtäväksi pelastajien koulutusmäärien mittava lisääminen, mutta tehtävään riittämätön rahoitus ja Pelastusopistolle kohdistetut säästötoimenpiteet luovat jo uhkaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan tulevaisuuden palvelukyvyn turvaamiselle. Pelastusopisto on jo vuonna 2024

käynyt yhteistoimintamenettelyt koskien tuotannollisia ja taloudellisia syitä, hakien säästötoimenpiteitä. Kevään 2025 muutosneuvottelut kohdistuvat erityisesti alipäällystön ja pelastusalan päällystön opetushenkilöstöön. Osaavan pelastusalan koulutushenkilöstön vähentäminen tästä enempää heikentäisi edelleen tulevaisuuden koulutusmahdollisuuksia ja sitä kautta sisäistä turvallisuutta.

Pelastusopiston näkökulmasta nämä säästötoimenpiteet ovat jo heikentäneet ja tulevat heikentämään merkittävästi pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen määrää ja laatua sekä väestönsuojelu ja varautumiskoulutuksen kautta yhteiskunnan mahdollisuuksia toimia häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Pelastusopiston näkökulmasta on tärkeää huomioida, että Pelastusopiston rahoitusta tulisi tarkastella ja mahdollisesti lisätä, jotta laadukas pelastajakoulutus ja hätäkeskuspäivystäjäkoulutus, sekä alipäällystö- ja päällystökoulutus voidaan turvata nykyisellä tasolla ja varautua paremmin tulevaan. Nykyiset säästötoimenpiteet voivat vaarantaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan kyvyn vastata tehokkaasti tuleviin haasteisiin ja varmistaa kansalaisten turvallisuuden.

Pelastusopisto on aiemmin esittänyt ja esittää pelastusalan koulutuksen keskittämistä valtakunnalliseen Pelastusopistoon, jolla voisi olla toimipiste myös Helsingissä. Helsingin kaupungin ylläpitämä oppilaitos saa tällä hetkellä valtionavustusta pelastajakoulutuksen järjestämiseen. Hallinnollisesti yksi oppilaitos tuottaisi tasalaatuista koulutusta kustannustehokkaasti.

Rehtori Mervi Parviainen

Koulutusjohtaja Minna Hirvonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Pelastusopisto 06.05.2025 klo 12:08. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu HaV@eduskunta.fi